

K

Jenni Ainassaari

**KUONALANTIEN RYHMÄKODIN
LÄHEISYHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN**

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosionomi AMK
Syyskuu 2023**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Lokakuu 2023	Tekijä/tekijät Jenni Ainassaari
Koulutus Sosionomi		☒ AMK ☐ YAMK
Työn nimi KUONALANTIEN RYHMÄKODIN LÄHEISYHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN		
Työn ohjaaja Pirjo Forss-Pennanen		Sivumäärä 22 + 3
Työelämäohjaaja Maritta Niska		
<p>Tässä opinnäytetyössä selvitettiin läheisyhteistyön tasoa ja kehittämistä Haapajärven vanhainkotiyhdistys ry:n omistamassa Kuonalantien ryhmäkodissa. Ryhmäkoti on yhteisöllistä asumista kehitysvammaisille tarjoava seitsemänpaikkainen yksikkö. Tarkoituksena oli selvittää läheiskyselylomakkeen avulla, millä tasolla läheisyhteistyö tällä hetkellä on sekä kehittää niitä kehityskohtia, joita kyselyn perusteella havaitaan. Kysely toteutettiin laadullisena tutkimuksena.</p> <p>Läheisyhteistyö on tärkeä osa henkilökunnan työtä ja se myös yhdistää henkilökuntaa ja läheisiä, koska sekä henkilökunnalla että läheisellä on yhteinen päämäärä, asukkaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. Toimiva läheisyhteistyö perustuu hyvään vuorovaikutukseen ja molemminpuoliseen luottamukseen.</p> <p>Läheisyhteistyön havaittiin olevan hyvällä tasolla. Kyselyn vastausten perusteella havaittiin, että läheiset toivovat enemmän heidän mielipiteensä kysymistä asukasta koskevista asioista. Kehittämisehdotuksina oli myös erilaisia tapoja pitää yhteyttä ja esimerkiksi asukaskohtaisten omaistenhetkien järjestämistä tulevaisuudessa ehdotettiin. Tulevaisuudessa henkilöstön on siis pohdittava eri keinoja läheisyhteistyön kehittämiseen. Mahdollisesti niitä voivat olla säännölliset kuulumissoitot tai tapaamiset ryhmäkodilla.</p>		
Asiasanat Läheiset, läheisyhteistyö		

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date October 2023	Author Jenni Ainassaari
Degree programme Bachelor of Social service		
Name of thesis DEVELOPING THE CLOSE COOPERATION OF THE KUONALANTIE GROUP HOME		
Centria supervisor Pirjo Forss-Pennanen	Pages 22 + 3	
Instructor representing commissioning institution or company Maritta Niska		
<p>This thesis examined the level and development of close cooperation in the Kuonalantie group home owned by Haapajärven Vanhainkotiyhdistys. A group home is a seven-bed unit offering community housing for people with intellectual disabilities. The goal was to find out with the help of a questionnaire, at what level close cooperation is at the moment and what areas for development are identified based on the survey. The study was carried out as a qualitative study.</p> <p>Close cooperation is an important part of the staff's work and it also connects staff and the loved ones of the residents because both staff and the resident's loved ones have a common goal, the overall well-being of the resident. Effective close cooperation is based on good interaction and mutual trust.</p> <p>The study revealed that close cooperation is at a good level. Based on the research results, it was found that the loved ones would like to be more asked about their opinion on the matters concerning the resident. There were also various ways to keep in touch as development proposals and, for example, organizing brief meetings of family members was suggested in the future. In the future, the personnel will therefore have to think about different ways to develop close cooperation. Possibly, these could be regular membership calls or meetings at a group home.</p>		
Key words Close cooperation, close people.		

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 OPINNÄYTETYÖN TIETOPERUSTA	2
2.1 Teoreettinen viitekehys ja tietoperusta	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
2.2 Läheisyhteistyö asumispalveluissa, laatu ja merkitys	5
3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYS	7
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	8
4.1 Laadullinen tutkimus	8
4.2 Toimintaympäristö ja kohderyhmä	8
4.3 Lähestymistapa, aineistonkeruu ja analyysi	10
5 OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUS JA ETIIKKA	11
6 OPINNÄYTETYÖN ETENEMINEN JA AIKATAULU	12
7 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET	13
7.1 Kyselylomakkeen tulokset	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
7.2 Johtopäätökset tuloksista	17
8 POHDINTA	19
LÄHTEET	20
LIITTEET	
KUVIOT	
KUVIO 1. Yhteisenä päämääränä asukkaan kokonaisvaltainen hyvinvointi	2
KUVIO 2. Kysymykset 1-3.	11
KUVIO 3. Kysymykset 4-6	12
KUVIO 4. Kysymykset 7-9	13
KUVIO 5. Kysymykset 10-11	14
KUVIO 6. Yhteydenpito	14

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni nimi on ”Kuonalantien Ryhmäkodin läheisyhteistyön ja toiminnan analysointi ja kehittäminen”. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena tutkimuksena. Kuonalantien ryhmäkoti toimii Haapajärven Vanhainkotiyhdistys ry:n alaisuudessa ja yhdistys haluaa yksityisenä toimijana tarjota mahdollisimman laadukasta ja kilpailukykyistä palvelua inhimillisyyttä unohtamatta. Opinnäytetyön toimintaympäristönä on Haapajärven vanhainkotiyhdistys ry:n omistama Kuonalantien ryhmäkoti, joka tarjoaa yhteisöllistä asumista kehitysvammaisille asukkaille. Asukaspaikkoja ryhmäkodilla on seitsemän, ja tällä hetkellä asukkaita on viisi. Läheisiksi lasketaan kaikki asukkaiden läheiset, joiden kanssa asukkaat ovat tekemisissä, ei siis pelkästään yksi läheinen/asukas. Toimin itse johtavana ohjaajana yksikössä.

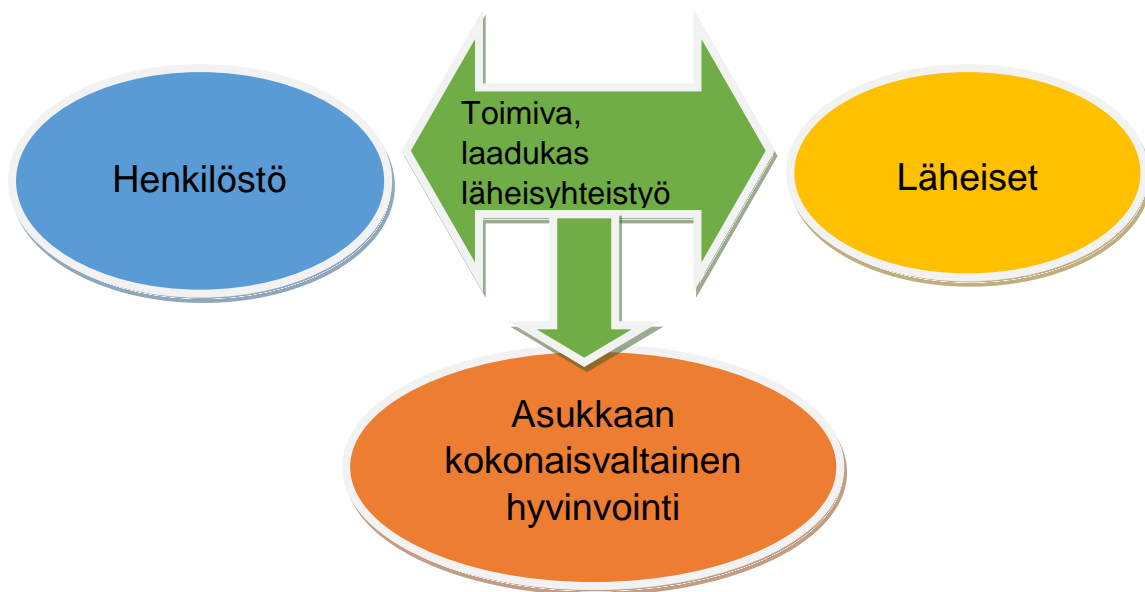
Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, minkälaista läheisyhteistyötä läheiset toivoisivat ryhmäkodin henkilökunnalta, koota kyselyn tuloksista raportti Kuonalantien ryhmäkodin henkilöstön ohjeistukseksi sekä tarjota henkilöstölle uusia läheisyhteistyötä vahvistavia keinoja. Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Kuonalantien ryhmäkodin toimintaa ja palvelua ja hyödyntää tuotettua tietoa myös markkinoinnissa ja mainonnassa.

Tähän mennessä Kuonalantien ryhmäkoti on järjestänyt läheisten illan noin kaksi kertaa vuodessa, mutta nyt tarkoituksena oli selvittää, oliko tämä läheisten mielestä riittävää läheisyhteistyötä vai voisiko läheisyhteistyötä kehittää ja parantaa ja mitkä olisivat läheisten mielestä ne keinot, joita läheiset toivovat käytettävän.

Aineisto kerättiin kyselyn avulla, joka lähetettiin läheisille. Kyselylomakkeiden palautusajan umpeuduttua vastaukset analysoitiin sekä vastausten perusteella tehdään myöhemmin mahdollisia muutosehdotuksia läheisyhteistyön kehittämiseksi.

2 OPINNÄYTETYÖN TIETOPERUSTA

Opinnäytetyössä tietoperusta muodostuu useasta eri käsitteestä ja lähteestä. Tässä opinnäytetyössä teoreettisen viitekehyksen ja tietoperustan luovat kolme eri elementtiä: tutkimuksen kohteena oleva yhteisöllistä asumista kehitysvammaisille tarjoavan yksikön läheisyhteistyö ja sen laatu sekä merkitys. Alla olevan kuvion (KUVIO 1) olen muodostanut itse ja kuvion avulla voi tarkastella opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen sekä tietoperustan eri elementtejä. Kuvioista selviää, miten henkilöstön ja asukkaiden läheisten välisen toimivan ja laadukkaan läheisyhteistyön pyrkimyksenä, tavoitteena ja päämääränä on sekä henkilöstöllä että läheisillä asukkaan kokonaisvaltainen hyvinvointi asukkaan jokaisella elämän osa-alueella.

KUVIO 1. Yhteisenä päämääränä asukkaan kokonaisvaltainen hyvinvointi

Tässä opinnäytetyössä ei määritellä itsessään kehitysvammaisuutta eikä kehitysvammaisten asumispalveluita, niiden järjestämistä tai asumisen toteuttamista.

Aiempaa opinnäytetyötä läheistyöhön liittyen Kuonalantien ryhmäkodista ei ole tehty. Vastaavia opinnäytetöitä on tehty muihin yksiköihin, mutta niiden tuottama tieto ei ole suoraan verrannollista tämän opinnäytetyön kyselyjen vastauksiin, koska esimerkiksi asiakasryhmä tai yksikön koko voivat olla täysin erilaiset. Myös yksikön omistajatahon arvot

ja visio ohjaavat paljon toimintaa myös läheisyhteistyössä eikä tuloksia siten voi verrata keskenään.

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta säättää ensimmäisessä pykälässään erityishuollon piirissä olevan henkilön kohtelua. Henkilön ihmisarvoa ei saa loukata ja henkilön vakaumusta sekä yksityisyyttä tulee kunnioittaa. Erityishuollon piirissä olevalla henkilöllä on oltava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa omissa asioissaan, ja hänen hyvinvointiaan, terveyttään ja turvallisuuttaan on edistettävä ja pidettävä yllä. Erityishuoltolaki takaa myös sen, että erityishuollon piirissä olevan henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeutta on tuettava ja yksilölliset tarpeet turvattava. (Laki kehitysvammaisten erityishuollosta. 23.6.1977/519.)

Asukkaiden itsemääräämisoikeutta tulee kunnioittaa myös silloin, jos asukas esimerkiksi kieltää kertomasta jotain läheisilleen. Itsemääräämisoikeus on tärkein työtä ohjaava oikeus ja se aiheuttaa joskus haastavia tilanteita läheisten kanssa, jos esimerkiksi asukkaan vanhemmat kertovat, miten asukasta täytyy ohjata tai hoitaa, esimerkiksi mitkä vaatteet asukkaan on puettava, ja asukas itse on eri mieltä. Tällöin ohjeistuksena on se, että selitetään läheisille itsemääräämisoikeudesta ja sen kunnioittamisesta sekä siitä, että työnkuvaamme kuuluu myös asukkaiden yleisen edun valvominen ja se pitää sisällään myös itsemääräämisoikeuden.

On myös tärkeää ymmärtää se, että vaikka asukas on kehitysvammainen, hänen haasteensa saattavat olla esimerkiksi kommunikoinnissa eikä siinä, että hänen kehitysvammansa estäisi häntä olemasta täysin kykenevä osallistumaan ja vaikuttamaan omaan elämäänsä. Vammaisella henkilöllä on myös oikeus tehdä elämässään valintoja, jotka ulkopuolisen mielestä saattavat olla hänelle epäedullisia. Henkilöstön on kuitenkin autettava vammaista henkilöä arvioimaan päätösten vaikutukset. (Valvira.) Tämän takia luottamuksellinen suhde ja hyvä vuorovaikutus ovat tärkeitä myös henkilöstön ja asukkaiden välillä.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista käsittelee pykälässä yhdeksän itsemääräämisoikeudesta erityistilanteissa. Pykälässä säädetään, että mikäli asiakas ei kykene itse osallistumaan omien asioidensa suunnitteluun tai toteuttamiseen tai ei esimerkiksi ymmärrä mitä vaihtoehtoja hänellä on tai minkälaisia vaikutuksia hänen tekemillään päätöksillä on, on silloin asiakkaan tahtoa selvitettävä laillisen edustajan,

läheisten tai omaisten kanssa. (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista.
22.9.2000/812.)

2.1 Läheisyhteistyö asumispalveluissa, laatu ja merkitys

Yhteistyötä, jota tekevät läheiset sekä työntekijät, kutsutaan läheisyhteistyöksi. Läheisyhteistyö perustuu luottamukselliseen suhteeseen. Henkilökunnan tehtävä on luoda läheisyhteistyöllä läheisille turvallisuuden tunnetta. (Kotiranta 2012.) Läheisyhteistyössä asukas on keskeisimmässä asemassa. Asukas määrittelee itse, keitä hänen läheisensä ovat. Asumispalvelun yksikössä asukkaalla on koti ja asukas hallinnoi sitä ja kodin tapahtumia itse. Läheisyhteistyötä ohjaa asukkaan itsemääräämisoikeus. Läheisyhteistyössä vaadittavaa dialoginen vuorovaikutus saadaan aikaiseksi, kun luottamuksellinen suhde on saatu luotua. Läheisyhteistyössä vuorovaikutus täytyy pitää aitona. Läheisyhteistyötä tehdessä tavoitteena on se, että asukas saa elää sellaista elämää kuin hän itse haluaa. (Korpela 2017, 57.)

Läheisillä haluavat olla asukkaan elämän asiantuntijoita ja kertoa, mistä asukas elämässään pitää ja mitä hänen hoidossaan täytyy ottaa huomioon. Läheisten mielestä hyvään vuorovaikutukseen kuuluu avoimuus ja ystävällisyys sekä molemminpuolinen kuunteleminen sekä halu tehdä yhteistyötä hyvällä asenteella. (Kärkkäinen & Rantanen 2021, 47-48.) Mikäli asukkaalla on haasteita kommunikaatiossa, nousee läheisten asiantuntemus tarpeelliseksi. Tällöin läheiset saattavat kokea, että heidän täytyy jopa puolustaa omaa läheistään sekä jopa puolustaa läheistään henkilökuntaa vastaan, mikäli he huomaavat jotain ongelmia. Toimintamalli voi olla opittu jo asukkaan lapsuudesta lähtien. (Vaitti 2009, 24.) Henkilökunnan ja läheisten välinen aktiivinen yhteistyö lisää luottamusta siihen, että asukkaan hoito on laadukasta, mutta lisäksi se myös parantaa läheisen ja yksikön välistä suhdetta. Luottamusta ja hyvää vuorovaikutusta voi lisätä myös sillä, että läheisillä on tietoa siitä, kenen kanssa he voivat asioida, sekä milloin ja mitä kautta ottaa yhteyttä, kun he haluavat keskustella läheistensä asioista. (Paananen, Rannikko, Harju & Pirhonen 2021.)

Toimiessaan läheisyhteistyö henkilökunnan ja läheisten välillä edistää myös asukkaan hyvinvointia. Läheisyhteistyötä edistää työntekijöiden ymmärtäväinen suhtautuminen omaisiin sekä se, että henkilökunta on tavoitettavissa, jotta keskusteluja voidaan käydä aina, kun niille on tarvetta. Tällöin syntyy kohtaamiskokemus ja kaikilla on mahdollisuus tulla kuulluksi. Läheisyhteistyö ja luottamuksellinen vuorovaikutussuhde henkilökunnan ja läheisten välillä on erittäin tärkeää, koska sekä henkilökunnalla että läheisillä on sama päämäärä, joka on asukkaan kokonaisvaltainen hyvinvointi. (Heinänen 2011.)

Läheisyhteistyö on tärkeä osa henkilöstön työnkuvaa. Läheisiin pidetään yhteyttä sähköpostilla, soittamalla tai tekstiviestillä. Osa läheisistä myös käy viikoittain ryhmäkodilla, jolloin on mahdollista myös keskustella asukkaan asioista läheisten kanssa. Vain yhdellä asukkaalla viidestä on yleinen edunvalvoja, ja muilla edunvalvojana toimii sukulainen. Tämänkin asian johdosta yhteydenpito läheisten kanssa on aktiivista. Henkilökunta julkaisee myös paljon Facebook-päivityksiä, joista käyvät ilmi niin sanotusti arkiset kuulumiset, eli erilaiset retket ja muu tekeminen, jota Kuonalantien ryhmäkodilla aktiivisesti tehdään. Facebook-sivut ovat julkiset, joten niitä voi seurata kuka tahansa.

3 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää läheisyhteistyön nykytila ja selvittää läheisyhteistyön toivomukset. Opinnäytetyön tulokset tullaan esittelemään myös työnantajataholle ja tutkimustuloksista käydään dialogista keskustelua, miten niitä voisi hyödyntää esimerkiksi kehittämisessä.

Aineistonkeruumenetelmänä oli (LIITE 2), joka lähetettiin useammalle kuin yhdelle läheiselle/asukas. Tähän ratkaisuun päädyttiin sen takia, että ihmisillä yleensä on läheisiä enemmän kuin yksi, esimerkiksi sisarusia, vanhempia tai muita sukulaisia tai tuttavuuksia. Asukkaiden kanssa käytiin keskustelua heidän läheistensä kartoittamiseksi, ja näin ollen työssä toteutui itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen sekä osallisuuden tunteen kasvattaminen.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

Opinnäytetyö toteutettiin syksyn 2023 kehitysvammaisten yhteisöllistä asumista tarjoavassa yksikössä Kuonalantien ryhmäkodissa. Opinnäytetyö toteutettiin laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Laadullinen tutkimus perustuu tulkittamiseen. (Jyväskylän yliopiston Koppa 2021). Opinnäytetyössä vastausvaihtoehtoja oli viisi kappaletta, mutta lisäksi jokaisen kysymykseen vastaamiseen jälkeen oli jätetty muutama rivi tilaa myös kirjoittaa sanallista vastausta.

4.1 Laadullinen tutkimus

Laadullinen tutkimus ei pyri siihen, että sen tuloksilla pyrittäisiin vaikuttamaan tilastollisiin yleistyksiin, vaan laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on tulkita, ymmärtää tai kuvata. Laadullista tutkimusta tehdessä on hyvä, että toteuttaja on oman alansa asiantuntija ja kohdejoukko tarkkaan harkittu. Myös kohdejoukon valintaan liittyvät syyt on hyvä avata. (Sarajärvi & Tuomi 2017.) Tutkimusmenetelmän valintaa miettiessä on pohdittava, minkälaista tietoa halutaan selvittää, keneltä tieto on mahdollista saada ja mistä ja miten tieto löytyy. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara. 2008, 181, 184.)

Kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta toteuttaessa on myös kerrottava rehellisesti, missä olosuhteissa tutkimus on tuotettu. (Hirsjärvi ym. 2008, 232). Laadulliseen tutkimukseen päädyttiin, koska haluttiin saada läheisten näkökulma läheisyhteistyöhön selville. Vastausjoukko oli siis rajattu aihetta valitessa, mutta lopullisen kohdejoukon valitsivat asukkaat nimeten omat läheisensä.

4.2 Toimintaympäristö ja kohderyhmä

Toimintaympäristönä opinnäytetyössä oli Haapajärven Vanhainkotiyhdistys ry:n omistama Kuonalantien ryhmäkoti, joka on seitsemänpaikkainen yhteisöllistä asumista tarjoava asumispalvelu kehitysvammaisille. Yksikössä työskentelee kolme vakituista työntekijää, kaksi lähihoitajaa ja johtavana ohjaajana lähihoitajataustainen sosionomiopiskelija. Vakituksena sijaisena toimii lähihoitajan ammattitutkinnon suorittanut työntekijä. Lisäksi yhdistys ostaa

yksikölle kunnossapitopalvelut paikalliselta yritykseltä. Tällä hetkellä seitsemästä asukaspaikasta on täytetty viisi, eli kaksi paikkaa on tyhjänä. Tyhjissä huoneissa on välillä intervalliasiakkaita esimerkiksi omaishoitajien vapaiden ajan. Opinnäytetyöhön on valikoitu talossa vakituisesti asuvien viiden asukkaan läheiset.

Läheiskartoitusta tehdessä kävi ilmi, että jokaisella asukkaalla oli vaihteleva määrä läheisiä. Yksi asukas nimesi läheisekseen yhden ihmisen, yksi asukas kaksi ihmistä, kaksi asukasta kolme ihmistä ja yksi asukas viisi läheistä. Kaikki heidän läheisekseen nimeämät ihmiset olivat asukkaiden sukulaisia.

Kuonalantien ryhmäkodissa toiminta-ajatuksena on tarjota asukkaille rauhallista ja turvallista asumista, virikkeellisessä ympäristössä. Tavoitteena on edistää asukkaiden terveyttä, hyvinvointia, viihtyvyyttä ja turvallisuutta. Ryhmäkodin ohjaajien työtä sekä koko ryhmäkodin toimintaa ohjaavat arvot ovat turvallisuus, asiakaslähtöisyys, inhimillisyys sekä taloudelliset realiteetit. Toimintaperiaatteen ryhmäkodilla on tukea asukkaiden kodinomaista asumista ja järjestää asuminen toimivissa tiloissa, tarjota asukkaille ammattitaitoista, yksilöllistä ohjausta ja sekä tukea yksilöllisen tarpeen mukaan, antaa asukkaille mahdollisuuksia osallistua kodin askareisiin sekä tukea heitä omatoimisuudessa, tarjota asukkaiden läheisille vapaat vierailuajat ja ylläpitää henkilökunnan osaamista ja ammattitaitoa. Haapajärven vanhainkotiyhdistys ry, jonka alla Kuonalantien ryhmäkoti toimii, on voittoa tavoittelematon yhdistys. (Kuonalantien ryhmäkoti.)

4.3 Lähestymistapa, aineistonkeruu ja analyysi

Laadulliseen tutkimukseen opinnäytetyössä on päädytty sen takia, että laadullisella tutkimuksella saadaan vastaus tutkimuskysymykseen; mikä läheisyhteistyön nykytila on ja miten sitä voisi kehittää.

Opinnäytetyössä toteutetun kyselyn perusteella saatua tietoa käytettiin Kuonalantien ryhmäkodin läheisyhteistyön kehittämiseen. Opinnäytetyöstä saatua tietoa jalostettiin myös Kuonalantien ryhmäkodin tuleville internetsivuille ja muille Kuonalantien ryhmäkodin sosiaalisen median kanavoille. Kyselyn tuloksia analysoitiin lisäksi henkilöstökokouksissa ja tiedon pohjalta kehitettiin uusia toimintatapoja entistä paremman läheisyhteistyön saavuttamiseksi.

Saadusta aineistosta tehtiin koonti, analyysi, tulkinta sekä johtopäätökset opinnäytetyöhön. Opinnäytetyössä tuloksia tarkastellaan ja analysoidaan objektiivisesti.

5 OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUS JA ETIIKKA

Opinnäytetyössä etiikkaa käsitellään tutkimuseettisestä näkökulmasta. Tutkimusetiikkaa ohjeistetaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan tutkimusohjeissa, joita noudatettiin tässä opinnäytetyössä. Ohjeita noudattamalla on pyritty toteuttamaan hyvää tieteellistä käytäntöä, jotta on päädytty eettisesti hyväksyttävään, luotettavaan ja uskottavaan tutkimuslopputulokseen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023.) Opinnäytetyö vaatii tutkimusluvan, joka pyydettiin opinnäytetyön suunnitelman hyväksymisen jälkeen työnantajan edustajalta eli Haapajärven Vanhainkotiyhdistys ry:n puheenjohtajalta. (LIITE 3.) Raportointi on tehty eettisesti vahvalla otteella; rehellisesti ja avoimesti ja tietosuoja sekä anonymiteettiä kunnioittaen. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023.)

Kyselyn aineisto säilöttiin Kuonalantien ryhmäkodin tiloissa lukitussa kaapissa olevassa kansiossa, jossa olivat säilötyinä myös aiemmat läheiskyselyt. Aineistoon vastattiin nimettömänä eikä vastauksista voinut tunnistaa vastaajaa. Mahdolliset muut paperilla olevat tiedot kuten esimerkiksi muistiinpanot hävitetään opinnäytetyön valmistumisen jälkeen tietoturvallisuutta noudattaen. Kyselylomakkeen vastaajille selvitettiin saatekirjeessä (LIITE 1), miksi kysely suoritetaan ja miten tietosuojasta on huolehdittu, ja saatekirjeestä kävi myös ilmi, miksi tutkimusaihetta pidettiin erittäin tärkeänä. Kyselylomakkeeseen vastaaminen oli vapaaehtoista ja mahdolliset kyselylomakkeeseen kirjoitetut identifiointitiedot jätettiin aineistosta pois. Suoria lainauksia tehdessä harkittiin tarkkaan, ettei niitä voi yhdistää asukkaisiin tai läheisiin.

Ei ole olemassa yksiselitteisiä ohjeita laadullisen tutkimuksen luotettavuuden arviointiin, vaan laadullista tutkimusta on tarkasteltava kokonaisuutena. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 756). Tämän takia tutkimus arvioidaan kokonaisuutena, vaikka tuloksissa jokainen kyselylomakkeen kysymys käsitelläänkin omana kokonaisuutenaan.

6 OPINNÄYTETYÖN ETENEMINEN JA AIKATAULU

Opinnäytetyön tekemisen ajankohta on loppuvuosi 2023. Opinnäytetyön suunnitelman palautettiin ohjaavalle opettajalle syyskuussa, ja kun suunnitelma oli hyväksytty, pyydettiin työnantajan edustajalta tutkimuslupa (LIITE 3) ja ryhdyttiin toteuttamaan kvalitatiivista tutkimusta kyselyn avulla.

Ensin kartoitettiin Kuonalantien ryhmäkodin asukkailta, ketkä he kokevat läheisiksi. Asukkaiden nimeämille läheisille lähetettiin tutkimuskysely tutkimusluvan saavuttua ja palautusaikaa kyselylle oli kolme viikkoa. Palautusten jälkeen aineiston analysointi aloitettiin heti ja samalla kirjoitettiin raporttia vastauksista sekä etsittiin opinnäytetyöhön lisää tietoperustaan pohjaavia lähteitä. Opinnäytetyö oli valmis tarkastettavaksi marraskuussa 2023.

Opinnäytetyön valmistumisen jälkeen opinnäytetyö toimii henkilöstölle yhteenvetona, josta ilmenee, mikä läheisyhteistyön tilanne on tällä hetkellä ja minkälaisia toimia läheiset toivovat henkilöstölle läheisyhteistyöstä. Opinnäytetyön aikana sekä sen valmistuttua käydään myös dialogia työnantajan edustajan kanssa opinnäytetyön tekemisestä syntyneistä tuloksista sekä keskustellaan ajatuksista ja uusista toimintaehdotuksista, niin työnantajan edustajan kuin henkilöstönkin kanssa.

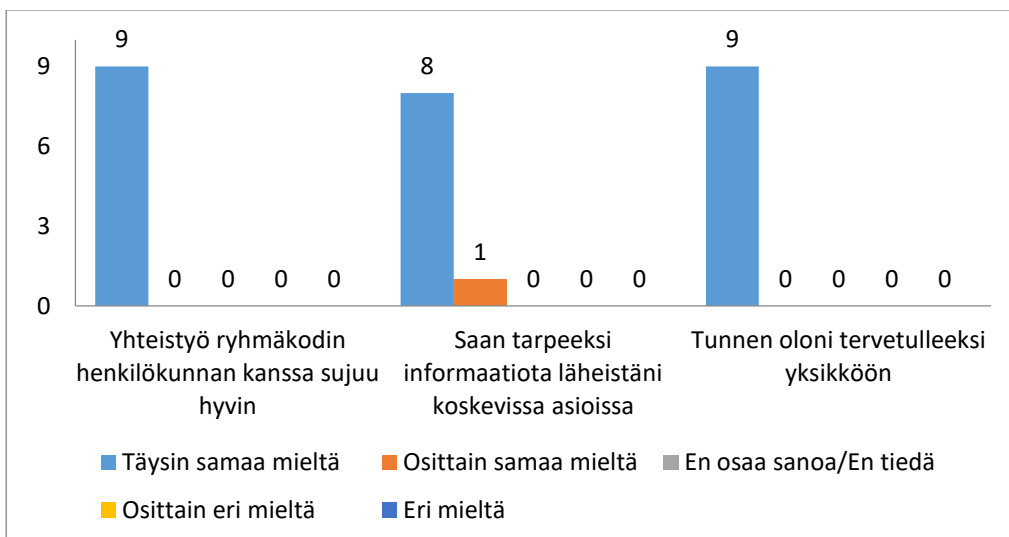
7 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

Kyselylomakkeita lähetettiin yhteensä 12 kappaletta ja niitä palautettiin 9 kappaletta.

Kyselylomakkeessa (LIITE 2) oli 12 kysymystä, joissa yhdessätoista oli viisi samaa vastausvaihtoehtoa: täysin samaa mieltä, osittain samaa mieltä, en osaa sanoa/en tiedä, osittain eri mieltä ja eri mieltä. Lisäksi jokaisen kysymyksen alle oli mahdollista kirjoittaa sanallisesti läheisten toiveita, mielteitä tai ajatuksia. Viimeisellä sivulla oleva viimeinen kysymys koski tiedon jakamisen eri väyliä ja siinä oli mahdollista valita useitakin vaihtoehtoja. Lisäksi viimeisellä sivulla oli mahdollisuus kirjoittaa vapaamuotoista palautetta mistä vain.

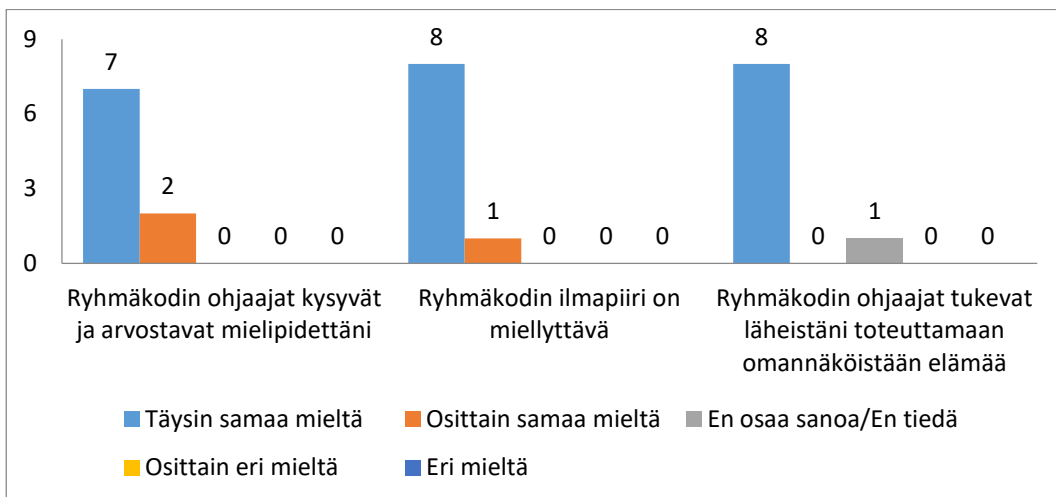
Kyselylomakkeen ensimmäisessä kysymyksessä esitettiin toteamus ”yhteistyö ryhmäkodin henkilökunnan kanssa sujuu hyvin”. Kaikki vastanneet olivat täysin samaa mieltä. Kaikki vastaajat myös olivat täysin samaa mieltä siitä, että he tunsivat olonsa tervetulleiksi yksikköön. Kahdeksan yhdeksästä vastaajasta oli täysin sitä mieltä, että saa tarpeeksi informaatiota läheistään koskevista asioista. Yksi yhdeksästä vastaajasta oli osittain samaa mieltä. Tulokset on esitetty pylväsdiaagrammina kuviossa 2 (KUVIO 2.)

KUVIO 2. Kysymykset 1-3.

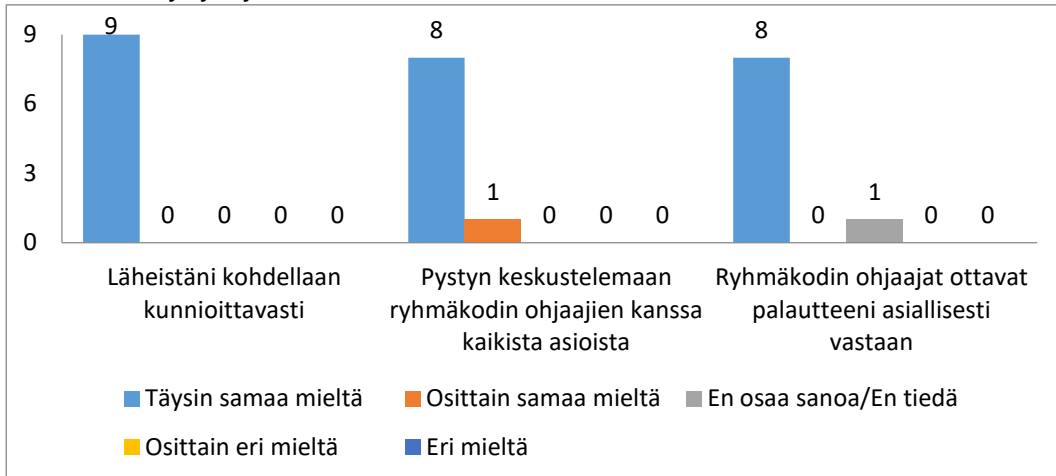
Seitsemän yhdeksästä vastaajasta olevansa täysin samaa mieltä siitä, että ryhmäkodin ohjaajat kysyvät ja arvostavat läheisen mielipidettä. Osittain samaa mieltä oli kaksi yhdeksästä vastaajasta. Ryhmäkodin ilmapiiriä piti miellyttävänä osittain yksi yhdeksästä vastaajasta ja täysin samaa mieltä miellyttävästä ilmapiiristä oli kahdeksan yhdeksästä vastaajasta. Kahdeksan yhdeksästä vastaajasta oli täysin samaa mieltä siitä, että ryhmäkodin ohjaajat tukevat vastaajan läheistä toteuttamaan omannäköistään elämää. Yhdeksän yhdeksästä vastaajasta vastasi, ettei tiedä tai ei osaa sanoa onko asia näin. (KUVIO 3.)

KUVIO 3. Kysymykset 4-6.

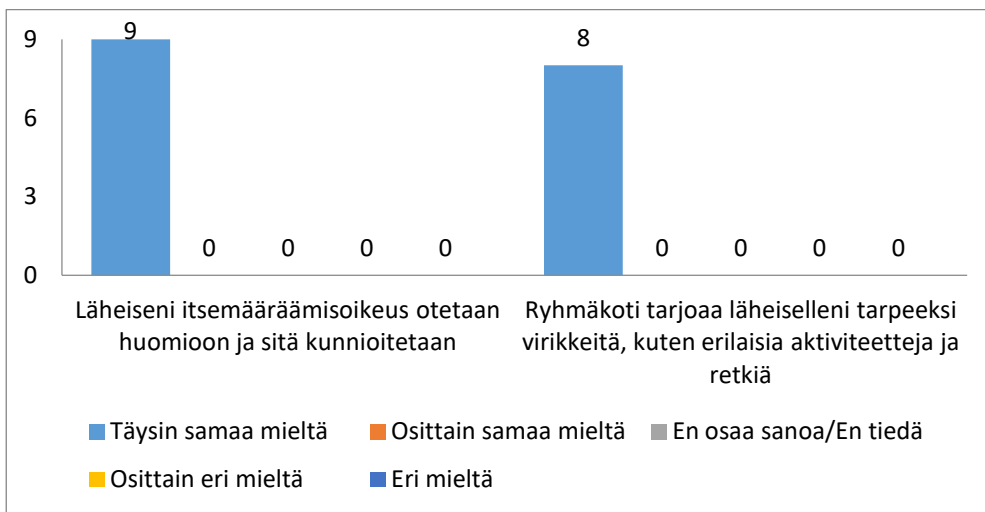
Kaikki vastaajat kokivat olevansa täysin samaa mieltä siitä, että hänen läheistään kohdellaan kunnioittavasti. Kahdeksan yhdeksästä vastaajasta koki olevansa täysin samaa mieltä siitä, että pystyy keskustelemaan ryhmäkodin ohjaajien kanssa kaikista asioista. Yksi yhdeksästä vastaajasta oli osittain samaa mieltä asiasta. Kahdeksan yhdeksästä vastaajasta oli täysin samaa mieltä siitä, että ryhmäkodin ohjaajat ottavat läheisen palautteen asiallisesti vastaan. Yksi yhdeksästä vastaajasta vastasi, ettei osaa sanoa tai ei tiedä ja perusteli vastaustaan seuraavanlaisesti: *”En ole joutunut koskaan antamaan palautetta”*. (KUVIO 4.)

KUVIO 4. Kysymykset 7-9.

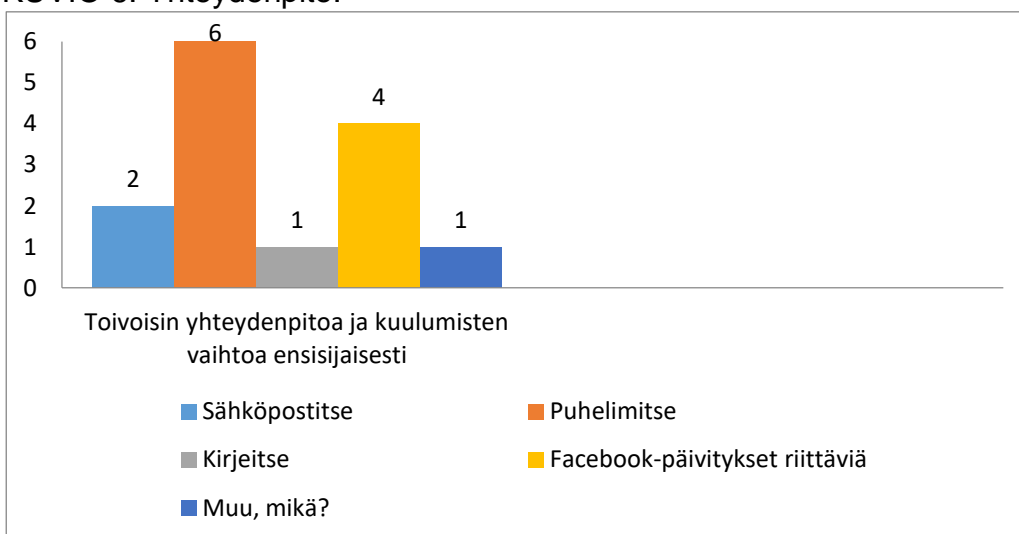
Jokaisen kyselylomakkeeseen vastannut oli sitä mieltä, että hänen läheisensä itsemääräämisoikeus otetaan huomioon ja sitä kunnioitetaan. Kahdeksan yhdeksästä vastaajasta oli sitä mieltä, että ryhmäkoti tarjoaa tarpeeksi virikkeitä ja retkiä. Tässä kohdassa ei ollut muita vastauksia, vaan kohta oli lomakkeessa ehkä vahingossa jäänyt täyttämättä, joten siksi vastausmääränä kahdeksan yhdeksästä vastaajasta. (KUVIO 5.) Virikekysymykseen eräs vastannut läheinen oli kirjoittanut: *”erittäin hyvä asia että ryhmäkotilaiset pääsevät omalla porukalla matkustamaan muun muassa konsertteihin ym. tilaisuuksiin.”*

KUVIO 5. Kysymykset 10-11.

Viimeisessä kysymyksessä selvitettiin, millä tavalla vastaajat toivoisivat yhteyttä pidettävän. Tässä kysymyksessä osa vastanneista oli vastannut useamman kuin yhden vaihtoehdon, ja sen takia kuviossa ei ole laskettu prosentteja vaan se, montako ääntä mikäkin vaihtoehto on saanut. Sähköpostilla pidettävä yhteydenpito sai kaksi ääntä, puhelimen välityksellä pidettävä yhteydenpito kuusi ääntä. Vaihtoehto kirjeitse sai vain yhden äänen, Facebook-päivitykset neljä ääntä ja vaihtoehto Muu, mikä? –yhden äänen. Ehdotus muuksi yhteydenpidoksi oli: *”...tapaaminen jossa pelkästään olisi läsnä asukas, omaiset ja hoitajista ne jotka haluaa/ehdii osallistua...”* Ryhmäkodin Facebook-sivuilla olevia päivityksiä yksi vastaaja kommentoi seuraavasti: *”Mukava seurata teidän touhuja Facebookista.”*

KUVIO 6. Yhteydenpito.

Lopussa ollutta vapaan sanan mahdollisuutta käytti kuusi vastaajaa yhdeksästä, tässä lainauksia palautteista:

Olemme erittäin tyytyväisiä X:n asumisesta ryhmäkodilla.

Tiedän, että X:llä on ryhmäkodilla hyvä asua ja olla.

Meidän X on reipastunut ja sosiaalinen kanssakäyminen vilkasta, ainakin näin sivusta seuranneena.

Myös yksi eettinen näkökulma oli nostettu esiin vapaan sanan käytössä:

Itsemääräämisoikeus: vaikka henkilö olisi 70-vuotias mutta henkinen taso on 3-4 vuotta, onko hän aikuinen vai lapsi, kun käsitellään asioita, jotka koskevat asioiden hoitoa?

7.1 Johtopäätökset tuloksista

Kyselylomakkeeseen saatujen vastaustietojen perusteella voidaan päätellä, että asukkaiden läheiset ovat pääosin erittäin tyytyväisiä siihen, millä tasolla läheisyhteistyö on.

Läheisyhteistyötä voisi jatkossa kehittää parantamalla vuorovaikutusta läheisten kanssa ja ottamalla läheiset enemmän osaksi asukkaan elämää, vaikkakin asukkaalla itsellään on viimeinen päätösvalta häntä itseään koskevissa asioissa.

Ryhmäkodin ilmapiiriä voisi myös vielä yrittää parantaa miellyttävämmäksi. Ryhmäkodilla työskennellään yksin, ja jos läheinen sattuu tulemaan juuri kiireisimpään aikaan, voi henkilöstön toiminta näyttää läheisen silmin kiireiseltä eikä oikeanlaista kohtaamista ja vuorovaikutusta ehdi tapahtua. Henkilökunta voisi kiinnittää tähän huomiota jatkossa enemmän, jotta jokaiselle läheiselle annettaisiin myös aikaa.

2/9 vastaajista oli osittain sitä mieltä, että ryhmäkodin työntekijät kysyvät heidän mielipidettään läheistensä asioissa ja tuossa määrässä on selkeästi parannettavaa. Henkilökunta voisi jatkossa ottaa tietyin väliajoin asukkaiden läheisiin yhteyttä ja vaihtaa kuulumisia sekä samalla myös aina kysyä läheisten mielipidettä eri asioihin.

Tämä olisi erittäin tärkeää varsinkin niiden asukkaiden läheisten kanssa, joiden läheiset toimivat edunvalvojina asukkaille, koska edunvalvojina heillä on myös taloudellinen näkökulma asukkaiden elämään.

Johtopäätöksenä voisi pitää, että opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin on saatu vastauksia. Kuonalantien ryhmäkodin läheisyhteistyön taso saatiin selvitettyä ja kehityskohteita sekä

keinoja niiden kehittämiseen, löydettiin. Työssä saatiin käsitys siitä, minkälaista läheisyhteistyötä asukkaiden läheiset toivovat ja millä eri menetelmillä ja yhteydenpitoväylillä läheisyhteistyötä voitaisiin jatkossa toteuttaa.

Läheisyhteistyö on varmasti sellainen asia, jota täytyy työstää koko ajan. Läheisyhteistyön tasoa on hyvä arvioida säännöllisesti, esimerkiksi kerran vuodessa ja kehittää myös eteenpäin eri tavoin.

8 POHDINTA

Opinnäytetyön aihe Kuonalantien ryhmäkodin läheisyhteistyön kehittäminen, oli tärkeä ja ajankohtainen. Tavoitteena oli selvittää, minkälaista läheisyhteistyötä Haapajärven vanhainkotiyhdistys ry:n omistaman kehitysvammaisten yhteisöllistä asumista tarjoavan Kuonalantien ryhmäkodin asukkaiden läheiset toivoisivat. Tavoitteena oli myös koota näistä tuloksista raportti jota käytetään myös Kuonalantien ryhmäkodin henkilöstön ohjeistuksena sekä tarjota eri keinoja joilla läheisyhteistyötä voi vahvistaa. Opinnäytetyön tavoitteena oli myös kehittää Kuonalantien ryhmäkodin toimintaa ja palvelua sekä tuottaa esimerkiksi markkinoinnissa hyödynnettävää tietoa. Koronapandemian johdosta esimerkiksi läheisten iltoja ei järjestetty pariin vuoteen ja asukaskannassa on muuttunut niin että ryhmäkodille on lyhyessä ajassa tullut kaksi uutta asukasta, joiden läheisten kanssa läheisyhteistyötä on vasta päästy aloittelemaan. Opinnäytetyön ansiosta saatiin arvokasta tietoa siitä, millä tasolla läheisyhteistyö on, missä on kehitettävää ja minkälaisia toimenpiteitä kehittämiseen voi kokeilla.

Pohdin vastausten perusteella sitä, että läheisyhteistyön tilanne on kaiken kaikkiaan hyvä. Missään kysymyksessä ei tullut vastauksia siten että läheiset olisivat olleet täysin eri mieltä kyselylomakkeessa esitetyn väitteen kanssa. Aina on kuitenkin mahdollista parantaa, ja parantaa voi vain sitä, mitä mittaa. Niinpä koen, että johtavana ohjaajana kyseisessä yksikössä työskentelevänä on minulla suuri vastuu siitä, että läheisyhteistyöhön panostetaan; siihen käytetään aikaa ja entisiä toimintatapoja pyritään muokkaamaan paremmaksi. Vastausten pohjalta on selvästi huomattavissa, että ryhmäkodin Facebook-päivityksiä seurataan aktiivisesti läheisten osalta, joten niiden tekemistä jatketaan jatkossakin. Facebook-päivitysten lisäksi tarvitaan toki myös avointa ja luottamuksellista vuorovaikutusta läheisten kanssa. Tähän tilanteeseen päästään keskittymällä kohtaamiseen ja antamalla asukkaiden läheisille se asiantuntijarooli, joka heille asukkaidensa läheisinä kuuluu.

Ryhmäkodille on tällä hetkellä suunnitteilla kotisivut, jotka henkilöstö tekee yhdessä asukkaiden kanssa. Kotisivujen tekemisen päävastuu on johtavalla ohjaajalla, mutta koko henkilöstö sekä asukkaat osallistuvat sisällön tuottamiseen. Kotisivut on tarkoitus myös ottaa

yhdeksi yleiseksi tiedotuskanavaksi, koska tällä hetkellä ei esimerkiksi ole mitään sähköistä kanavaa, josta esimerkiksi omavalvontasuunnitelman voisi lukea.

Toimin siis itse tällä hetkellä Kuonalantien ryhmäkodin johtavana ohjaajana, joten kiinnostus kehittää läheisyhteistyötä oli ammatillisesti erittäin korkealla tasolla. Haluan toimia työssäni niin, että saamme henkilöstön kanssa toimintatavat hiottua siten, että kykenemme tarjoamaan jokaiselle läheiselle kiitettävää läheisyhteistyötä. Koska yksikkö on pieni ja henkilöstöä vähän, jokaisen panoksella on suuri merkitys. Aiemmin olen toiminut yli kymmenen vuotta yrittäjänä ja koen, että toimiessani johtavana ohjaajana otteeni työhön on hyvin yrittäjämäinen. Vastaan työssäni kokonaisvaltaisesti työyhteisöstä; henkilöstön johtamisesta sekä myös työhyvinvoinnista ja henkilöstön työssäjaksamisesta. Koen, että tätä opinnäytetyötä tehdessäni minulle on myös kirkastunut ajatus siitä, että hyvinvoiva työyhteisö tuottaa laadukasta asiakaskokemusta.

Opinnäyteprosessi itsessään on ollut minulle erittäin opettava ja kasvattava. Olen löytänyt paljon uusia ajatuksia ja näkökulmia omaan työhöni, joita aion tulevaisuudessa jalkauttaa henkilöstölle. Haasteena tässä opinnäytetyössä on ollut löytää aikaa opinnäytetyön tekemiseen ja tarkastellessani kriittisesti omaa työtäni, ja olen havainnut myös kehityskohtia esimerkiksi omassa ajankäytössäni. Opinnäytetyö prosessina on myös opettanut minulle sitä, miten tärkeää kyselyjen tekeminen on. Kun kyselyt toteutetaan eettisestä tarkastelua kestäväällä tavalla, on kyselyjen analysoinnin jälkeen jatkettavalla kehitystyöllä myös eettisesti kestävä perusta alla, jolle on hyvä rakentaa esimerkiksi mahdollista uutta toimintamallia. Kyselyjen vastausten perusteella voi jo myös ennakoida ja tarkastella sitä, mikä voisi olla seuraava painopiste ja kehityskohde, jota toiminnassa tai työssä olisi hyvä tarkastella ja kehittää. Samalla voi myös ennakoida esimerkiksi henkilöstön koulutuksen tarvetta. Tällainen kohde tulevaisuudessa voisi olla esimerkiksi voimaan tulevan itsemääräämislain näkyminen käytännön työssä.

Vahvuutena omassa työskentelyssäni on ollut yksintyöskentelyn mahdollistamana se, että olen saanut itse päättää, miten, missä ja milloin opinnäytetyötä teen. Toisaalta, jos minulla olisi ollut työpari, olisi minulla ollut joku, jonka kanssa vaihtaa ajatuksia ja joka olisi mahdollisesti tuonut uusia näkökulmia asioihin sekä asioiden tarkasteluun.

Sosionomiopintojen ohessa olen opiskellut todella paljon myös muuta, esimerkiksi lähiesimiestyön ammattitutkinnon sekä tällä hetkellä ratkaisukeskeiseksi neuropsykiatriseksi

valmentajaksi, ja lisäksi myös aloitin avoimessa yliopistossa erityispedagogiikan perusopinnot sekä lisäksi opiskelen vammaistyön osaamisalaa laajentaen omaa aiempaa ammatillista osaamistani ammattitutkintoasteella. Koen, että kaikki nämä yhdessä ovat avanneet omaa ajattelua ja kykyäni katsoa asioita useasta eri näkökulmasta ja pohtimaan vaihtoehtoja, jotka ovat mahdollista käytössä olevilla resursseilla toteuttaa niin, että asiat eivät jää vain hienoiksi lauseiksi tai ajatuksiksi esimerkiksi omavalvontasuunnitelmaan, vaan että ratkaisut tai menetelmät tulevat osaksi arkea ja käytännön työtä. Aloitin opinnäytetyön pohjan tekemisen jo keväällä, mutta tietokoneeni rikkouduttua hävisi myös siihen saakka kirjoittamani opinnäytetyö. Oli erittäin korkea kynnyks alkua kirjoittamaan opinnäytetyötä uudelleen, mutta sitkeästi, kappale kerrallaan uusi opinnäytetyö alkoi valmistua. Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan lisännyt omaa ammatillista kasvuani sekä asiantuntijuuttani läheisyhteistyöhön, ja opinnäytetyö on myös innostanut minua työskentelemään jatkossakin tavoitteellisemmin sekä myös lisäämään ja kehittämään omaa ammatillisuuttani sosiaalialalla entistä paremmaksi. Koen, että eettinen osaamiseni on kehittynyt paljonkin, mutta vielä enemmän olen ymmärtänyt kehittämis- sekä osallistavan osaamisen tärkeyttä sosiaalityössä. Sen lisäksi, että omavalvontasuunnitelmamme edellyttää säännöllistä palautteen keräämistä, koen, että kyselyitä tekemällä saa arvokasta tietoa siitä, miten työtä on mahdollista kehittää. Ilman tätä selvitettyä tietoa ei työtä voi kehittää asiakaskeskeisempään suuntaan. Ryhmäkodin sidosryhmien kanssa tehtävä työ on tärkeintä asiakastyötä, jota voidaan tehdä; tyytyväiset sidosryhmien asiakkaat ovat päätavoite työlle. Sosiaalialan toimijana työtä ohjaavat useat eri lait, asetukset ja säädökset, ja tärkeimpänä niistä pidän itse itsemääräämisoikeutta. Itsemääräämisoikeus onkin ollut tänä vuonna se painopiste, johon esimerkiksi henkilöstökouksissa on keskitytty ja sitä pyritty kehittämään. On hienoa, että kehitystyö on tuottanut tuloksia, jotka myös läheistyytyväisyyskyselyn vastauksissa selkeästi näkyvät.

Tulevaisuudessa hyviä jatkokyselyn aiheita olisivat ehdottomasti henkilöstön ajatukset ja kokemukset läheisyhteistyöstä sekä asiakkaiden tyytyväisyyden tason selvittäminen. Nämä kaikki tulokset selvittämällä olisi mahdollista saada vielä enemmän tietoa, joka olisi mahdollista analysoida ja jonka avulla voisi kehittää kaikkia palvelevia toimintamalleja läheisyhteistyön parantamiseksi. Tämän opinnäytetyön tekeminen on selkeästikin lisännyt omaa ymmärrystä siihen, miten tärkeää toimintaa on tarkastella ja kehittää systemaattisesti. Työn tekemisen edellytykset muuttuvat koko ajan, työtä ohjaavat lait muuttuvat ja läheisten sekä asukkaiden vaatimukset muuttuvat, joten vain säännöllisen tiedonkeruun avulla on

mahdollista saada ajantasaista tietoa siitä, millä tasolla toiminta on ja miten tasoa olisi mahdollista nostaa entistä paremmaksi. Kaikki tämä toiminta lähtee esihenkilöstä, siitä miten hän omaa henkilöstöään johtaa ja miten hän myös omalla toiminnallaan toteuttaa esimerkiksi tässä opinnäytetyössä selvitettyä läheisyhteistyötä. Esihenkilö on se, joka ohjeistaa ja ohjaa henkilöstöä ja esihenkilöllä on suuri rooli siinä, minkälainen toimintakulttuuri työyhteisössä on.

LÄHTEET

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. *Tutki ja kirjoita*. Porvoo: Tammi

Heinänen, T. 2011. *Avoimuus – luottamus – yhteistyö. Avaimia omaisten ja henkilökunnan hyvään vuorovaikutukseen Uppsalankaassa*. POLKKA-hanke. Saatavilla: <https://vahvike.fi/app/uploads/2022/12/OPAS-8.-OMAI SYHTEISTYO uppsalankaassa.pdf>. Viitattu 28.10.2023.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. *Tutki ja kirjoita*. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Jyväskylän yliopiston Koppa. 2021. *Laadullinen tutkimus*. Verkkosivu. Saatavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>. Viitattu 28.10.2023.

Korpela, M. 2017. *Läheisyhteistyön kehittäminen itsemääräämisoikeutta kunnioittaen asumispalveluyksikössä*. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö.

Kotiranta, T. 2012. *Omaisena edelleen ry. Omaisyhteistyö vahvistaa perhelähtöisyyttä hoitotyössä*. Saatavissa: <https://omaisenaedelleen.fi/omaisyhteistyö-vahvistaa-perhelahtoisyyttä-hoitotyössä/>. Viitattu 28.10.2023.

Kuonalantien ryhmäkoti. 2023. *Perehdytyskansio*.

Kärkkäinen, A & Rantanen, S. 2021. *Ymmärryksestä Yhteistyöhön- toimintamalli omaisyhteistyön kehittämiseen*. Laurea ammattikorkeakoulu. Ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö.

Laki kehitysvammaisten erityishuollosta. 23.6.1977/519. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1977/19770519?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kehitysvammalaki>. Viitattu 29.10.2023.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista. 22.9.2000/812. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000812#L2P9> Viitattu 29.10.2023.

Paananen J., Rannikko J., Harju M. & Pirhonen J. 2021. *Pandemia-aika hoiva-*

kotiasukkaiden läheisten näkökulmasta: huolta, turhautumista ja uusia avauksia. Gerontologia 35 (3), 249–263.

TENK. *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset.* Arene ry. 2020. Saatavissa: AMMATTIKORKEAKOULUJEN OPINNÄYTETÖIDEN EETTISET SUOSITUKSET 2020.pdf

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi.* E-kirja. Uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. Viitattu Vaatii käyttöoikeuden. <https://www.storytel.com/fi/fi> 28.10.2023.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. *Hyvä tieteellinen käytäntö.* 2023. Saatavissa: <https://tenk.fi/fi/tiedevilppi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>. Viitattu 28.10.2023.

Vaitti, L. 2009. *Aina tarvitsee olla ajan tasalla – vanhempien kokemuksia kehitysvammaisen perheenjäsenen asumispalveluista ja niihin vaikuttamisesta.* Tampere: Kehitysvammaisten Tukiliitto ry. Saatavissa: <https://omaisenaedelleen.fi/omaisyhteistyö-vahvistaa-perhelahtoisyyttä-hoitotyössä/>. Viitattu 28.10.2023.

Valvira. *Vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeus sosiaalihuollon palveluissa.* Saatavissa: <https://valvira.fi/sosiaali-ja-terveydenhuolto/vammaisten-henkiloiden-itsemaaraamisoikeus>. Viitattu 29.10.2023.

Saatekirje

Heipä hei ja mukavaa alkanutta syksyä!

Aloitetaanpa pienellä esittelyllä; olen Jenni Ainassaari ja toimin Ryhmäkodilla johtavana ohjaajana. Opiskelen sosionomiksi Centria AMK:ssa Ylivieskan kampuksella. Teen opinnäytetyötä ja opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää mikä on Ryhmäkodin läheisyhteistyön tilanne tällä hetkellä ja kuinka läheisyhteistyötä voisi jatkossa kehittää. Lisäksi kyselylomakkeella selvitetään, miten te läheiset koette läheisenne hoidon toteutuvan Ryhmäkodilla. Lähetän teille tämän kirjelmän mukana läheisyhteistyön kyselyn ja toivoisin että ehtisitte täyttää kyselyn ja palauttaa sen postitse viimeistään 27.10.2023 mennessä.

Kyselyn avulla haluan selvittää teidän läheisten mielipidettä toiminnastamme sekä läheisenne hoidosta ja huolenpidosta. On tärkeää, että vastaatte rehellisesti ja annatte myös kehittävää palautetta.

Tuloksista kokoon yhteenvedon sekä raportin ja opinnäytetyö tullaan julkaisemaan avoimessa verkossa Theseus-sivustolla, kun opinnäytetyö on ensin hyväksytty. Opinnäytetyöhön voi myös tutustua Ryhmäkodilla. Lomakkeen täyttämiseen menee noin 10 minuuttia.

Mikäli haluatte asiasta lisätietoa, minulle voi soittaa omaan puhelimeeni numeroon 040-5873127 tai ottaa yhteyttä sähköpostitse, jenni.ainassaari@ryhmakotihpj.fi. Halutessaan lomakkeen voi myös skannata ja lähettää sähköpostilla mutta mikäli haluatte säilyttää anonymiteetin, voi lomakkeen palauttaa myös mukana tulevassa vastauskuoressa. Kaikki tiedot käsitellään luottamuksellisesti sekä opinnäytetyön valmistuttua kyselyn vastaukset tuhotaan tietosuojasäädösten mukaisesti. Läheiskysely on lähetetty niille läheisille, jotka asukkaat ovat nimenneet itselleen läheisiksi ihmisiksi.

Toivon, että mahdollisimman moni palauttaisi kyselyn, koska kyselyiden vastausten pohjalta pyrimme kehittämään työtämme ja toimintaamme Ryhmäkodilla läheisyystävällisemmäksi.

Ollaanpas yhteyksissä!

Terveisin Jenni Ryhmäkodilta

Palautekysely Kuonalantien Ryhmäkodin asukkaiden läheisille

Valitkaa ja ympyröikää vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa mielipidettänne. Halutessanne voitte myös kirjoittaa kysymysten alle omia lisäyksiä ja ajatuksia sekä ideoita.

1. Yhteistyö Ryhmäkodin henkilökunnan kanssa sujuu hyvin

- a. Täysin samaa mieltä
- b. Osittain samaa mieltä
- c. En osaa sanoa/En tiedä
- d. Osittain eri mieltä
- e. Eri mieltä

Toiveita, mietteitä, ajatuksia:

2. Saan tarpeeksi informaatiota läheistäni koskevissa asioissa

- a. Täysin samaa mieltä
- b. Osittain samaa mieltä
- c. En osaa sanoa/En tiedä
- d. Osittain eri mieltä
- e. Eri mieltä

Toiveita, mietteitä, ajatuksia:

LIITE 2/2

3. Tunnen oloni tervetulleeksi yksikköön

- a. Täysin samaa mieltä
- b. Osittain samaa mieltä
- c. En osaa sanoa/En tiedä
- d. Osittain eri mieltä
- e. Eri mieltä

Toiveita, mietteitä, ajatuksia:

4. Ryhmäkodin ohjaajat kysyvät ja arvostavat mielipidettäni

- a. Täysin samaa mieltä
- b. Osittain samaa mieltä
- c. En osaa sanoa/En tiedä
- d. Osittain eri mieltä
- e. Eri mieltä

Toiveita, mietteitä, ajatuksia:

5. Ryhmäkodin ilmapiiri on miellyttävä

- a. Täysin samaa mieltä
- b. Osittain samaa mieltä
- c. En osaa sanoa/En tiedä
- d. Osittain eri mieltä
- e. Eri mieltä

Toiveita, mietteitä, ajatuksia:

LIITE 2/3

6. Ryhmäkodin ohjaajat tukevat läheistäni toteuttamaan omannäköistään elämää

- a. Täysin samaa mieltä
- b. Osittain samaa mieltä
- c. En osaa sanoa/En tiedä
- d. Osittain eri mieltä
- e. Eri mieltä

Toiveita, mietteitä, ajatuksia:

7. Läheistäni kohdellaan kunnioittavasti

- a. Täysin samaa mieltä
- b. Osittain samaa mieltä
- c. En osaa sanoa/En tiedä
- d. Osittain eri mieltä
- e. Eri mieltä

Toiveita, mietteitä, ajatuksia:

8. Pystyn keskustelemaan Ryhmäkodin ohjaajien kanssa kaikista asioista

- a. Täysin samaa mieltä
- b. Osittain samaa mieltä
- c. En osaa sanoa/En tiedä
- d. Osittain eri mieltä
- e. Eri mieltä

Toiveita, mietteitä, ajatuksia:

LIITE 2/4

9. Ryhmäkodin ohjaajat ottavat palautteeni asiallisesti vastaan

- a. Täysin samaa mieltä
- b. Osittain samaa mieltä
- c. En osaa sanoa/En tiedä
- d. Osittain eri mieltä
- e. Eri mieltä

Toiveita, mietteitä, ajatuksia:

10. Läheiseni itsemääräämisoikeus otetaan huomioon ja sitä kunnioitetaan

- a. Täysin samaa mieltä
- b. Osittain samaa mieltä
- c. En osaa sanoa/En tiedä
- d. Osittain eri mieltä
- e. Eri mieltä

Toiveita, mietteitä, ajatuksia:

11. Ryhmäkoti tarjoaa läheiselleni tarpeeksi virikkeitä, kuten erilaisia aktiviteetteja ja retkiä

- a. Täysin samaa mieltä
- b. Osittain samaa mieltä
- c. En osaa sanoa/En tiedä
- d. Osittain eri mieltä
- e. Eri mieltä

Toiveita, mietteitä, ajatuksia:

LIITE 2/5

12. Toivoisin yhteydenpitoa tai kuulumisten vaihtoa ensisijaisesti

- a. Sähköpostitse
- b. Puhelimitse
- c. Kirjeitse
- d. Facebook-päivitykset riittäviä
- e. Muu, mikä?

Muita mieleenne tulevia asioita: Voitte kirjoittaa vapaamuotoisesti palautetta mistä vain Ryhmäkotiin liittyvästä asiasta; läheisyhteistyöstä, läheisenne kohteluun liittyvistä asioista tai muusta.

Kaikki palaute otetaan vastaan ja kehittävä palaute on myös tervetullutta. Ilman kehittävää palautetta, ei toimintaa voi parantaa.

Kiitos vastauksestanne!

Tutkimuslupa-anomus

Organisaatio, jolle anomus osoitetaan Haapajärven Vanhainkotiyhdistys ry/Kuonalantien Ryhmäkoti

Vastuuhenkilö organisaatiossa Maritta Niska

Tutkimusluvan anoja(t) Jenni Ainassaari

Osoite Kuonalantie 3 85800 Haapajärvi

Puhelin 0405862694

Sähköpostiosoite posti(a)ryhmakotihp.fi

Tutkimuksen nimi Kuonalantien Ryhmäkodin läheistyhteistyön kehittäminen

Tutkimuksen tarkoitus Tutkimuksen kautta kehittää läheisyhteistyötä

Tutkimuksen kohderyhmä Asukkaiden läheiset

Aineiston keruun arvioitu ajankohta 10/2023

Tutkimusmenetelmä Kvalitatiivinen

Tutkimussuunnitelma hyväksytty / 2023

Tutkimuksen ohjaaja Pirjo Forss-Pennanen

Päätös:

Anomuksen mukaisesti Muutosehdotuksin Hylätty

LIITTEET

Tutkimussuunnitelma

Kysely/haastattelulomake

Muut liitteet, mitkä: